

השלמה מההשמטות (סימן מ')

השלמה מההשמטות (סימן מ')

שמיני מאי הוי, יש לו להקדוש ברוך הוא צדיק אחד בעולם וחיביב לו מפני שמקיים כל העולם כלו, והוא יסודו, והוא מכלכלו ומצמיחו ומגדלו ומשמחו, אהוב וחיביב למעלה, נורא ואדיר למטה, מתקן ומקבל למעלה, מתקן ומקבל למטה, והוא יסוד הנפשות כלם.

אמרת שמיני ואמרת יסוד הנפשות כלם, והא כתיב וביום השביעי שבת וינפש. אין שביעי הוי, אלא משום דמכריע ביניהו, ויש אינון תלת לרע ותלת לעיל, והוא דאכרע ביניהו. ומאי טעמא אקרי שביעי, וכי הוא בשביעי, לא. אלא מפני שהקדוש ברוך הוא שבת בשבת באותה המדה. דכתיב (שמות ל"א) כי ששת ימים עשה יי את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש. מלמד שכל יום ויום יש לו אחד שהוא אדון לו, לא מפני שהוא נברא בו, אלא מפני שהוא פועל בעולם פעלה המסורה לו בידו.

פעלו כלם פעולתם וקיימו מעשיהם לבד, בא יום השביעי ופעל פעלתו. שמוחו כלם, אף הקדוש ברוך הוא, ולא עוד אלא שגדלה נשמתו, שכתוב וביום השביעי שבת וינפש. ומהי שביטה זו? שאין בה מלאכה, והיא מנוחה, שכתוב שבת. משל למה הדבר דומה? למלך שהיו לו שבעה גנות, ובגן האמצעי מעין נאה נובע ממקור מים חיים, שלשה מימינו ושלשה משמאלו, ומיד שפועל בעולם אז מתמלא, ושמחים כלם ואומרים: לצרכנו הוא מתמלא. והוא משקה אותם ומגדלם, והם

שמיני מאי הוי, יש לו להקדוש ברוך הוא צדיק אחד בעולם וחיביב לו מפני שמקיים כל העולם כלו, והוא יסודו והוא מכלכלו ומצמיחו ומגדלו ומשמחו, אהוב וחיביב למעלה, נורא ואדיר למטה. מתוקן ומקובל למעלה, מתוקן ומקובל למטה. והוא יסוד הנפשות כלם.

אמרת שמיני ואמרת יסוד הנפשות כלם, והא כתיב וביום השביעי שבת וינפש. אין שביעי הוי, אלא משום דמכריע ביניהו, ויש אינון תלת לרע ותלת לעיל, והוא דאכרע ביניהו. ומאי טעמא אקרי שביעי, וכי הוא בשביעי, לא. אלא מפני שהקדוש ברוך הוא שבת בשבת באותה המדה. דכתיב (שמות ל"א) כי ששת ימים עשה יי את השמים ואת הארץ וביום השביעי שבת וינפש. מלמד שכל יום ויום יש לו אחד שהוא אדון לו, לא מפני שהוא נברא בו, אלא מפני שהוא פועל בעולם פעולה המסורה לו בידו.

פעלו כלם פעולתם וקיימו מעשיהם לבד, בא יום השביעי ופעל פעלתו. שמוחו כלם ואף הקדוש ברוך הוא. ולא עוד אלא שגדלה נשמתו, דכתיב וביום השביעי שבת וינפש. ומאי הוי שביטה זו? דלא הוי בה מלאכה, והוי הנחה. דכתיב שבת. משל למה הדבר דומה, למלך שהיו לו שבעה גנות, ובגן האמצעי מעין נאה נובע ממקור מים חיים, שלשה מימינו ושלשה משמאלו. ומיד שפועל בעולם, אז מתמלא ושמחים כלם. ואומרים לצרכנו הוא מתמלא והוא משקה אותם ומגדלם והם ממתניין ושובתין והוא

מִשְׁקָה וְשׁוֹכְתִים, וְהוּא מִשְׁקָה
אֶת הַשְּׂבִיעִי. וְהָרִי כְּתוּב (ישעיה מג)
מִמְזֶרֶח אָבִיא זֶרַעַךְ וְהָיִי חֵד מִנְהוֹן וּמִשְׁקָה
לִיָּה. אֲלֵא אִימָא הוּא מִשְׁקָה אֶת הַלֵּב וְהַלֵּב
מִשְׁקָה אַחֵר כֵּן כָּלָם. וּמָאִי נִיהוּ מִדָּה שְׂבִיעִית
הָיִי אוֹמֵר זֹ מִדַּת טוֹבוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא.

מָאִי טַעְמָא אָמַר אֶת שְׂבִתוֹתִי, וְלֹא אָמַר אֶת
שְׂבִתִּי. מִשְׁל לָמָּה הִדְבֵּר דּוּמָה, לְמַלְךְ
שֶׁהָיָה לוֹ כֵּלָּה נָאָה וְכָל שָׁבוּעַ וּשְׁבוּעַ מְזַמִּינָה
יוֹם אֶחָד לַהֲיוֹת עִמּוֹ. וְהַמְלִיךְ יֵשׁ לוֹ בָּנִים
נָאִים וְאַהֻבִים אָמַר לָהֶם הוֹאִיל וְכֵן שְׂמַחוּ
אַתֶּם גַּם כֵּן בְּיוֹם שְׂמִיחָתִי כִּי אֲנִי בְּשִׁלְכֶם אֲנִי
מִשְׁתַּדֵּל וְאַתֶּם גַּם כֵּן הִדְרִי אוֹתוֹ. וּמָאִי זְכוֹר
וְשִׁמּוֹר זְכוֹר לְזָכָר וְשִׁמּוֹר לְנִקְבָּה. מָאִי טַעְמָא
(ויקרא י"ט) וּמִקְדָּשֵׁי תִירָאוּ. שְׁמֵרוּ עֲצָמְכֶם
מִהֲרָהוֹר, כִּי מִקְדָּשֵׁי קָדוֹשׁ הוּא לָמָּה (ויקרא כ)
כִּי אֲנִי יְיָ מִקְדָּשְׁכֶם, אֲנִי בְּכָל צָד. ע"כ: (עד כאן
מִהֲהַשְׁמָטוֹת)

וַיְבָרֵךְ אֱלֹהִים בְּיוֹם הַשְּׂבִיעִי - זֶה
תּוֹרָה שְׂבַעֲל פֶּה וְבִיָּה אֲשַׁתְּכָלֵל
שְׂבִיעִי, וְכֵן נִתְקַן הָעוֹלָם שֶׁהוּא
קִיּוּם שֶׁל הַכֹּל. מִלֵּאכְתּוֹ אֲשֶׁר
עָשָׂה, וְלֹא כָּל מִלֵּאכְתּוֹ, שֶׁהָרִי
תּוֹרָה שְׂבַעֲל פֶּה הוֹצִיָּאָה הַכֹּל
בְּתַקְנָה שֶׁל כֶּתֶב שִׁיּוּצָא מִחֻכְמָה.
שְׁלֹשׁ פְּעָמִים כָּאֵן בְּיוֹם הַשְּׂבִיעִי:
וַיְבָרֵךְ אֱלֹהִים בְּיוֹם הַשְּׂבִיעִי.
וַיִּשְׁבּוֹת בְּיוֹם הַשְּׂבִיעִי. וַיְבָרֵךְ
אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׂבִיעִי. הָרִי
שְׁלֹשׁ. וַיְבָרֵךְ אֱלֹהִים בְּיוֹם הַשְּׂבִיעִי
- זֶה תּוֹרָה שְׂבַעֲל פֶּה, שְׁעָם יוֹם
הַשְּׂבִיעִי הִזָּה נִתְקַן הָעוֹלָם כְּמוֹ
שְׁאִמְרָנוּ.

וַיִּשְׁבּוֹת בְּיוֹם הַשְּׂבִיעִי - זֶה יְסוֹד
הָעוֹלָם. בְּסִפְרוֹ שֶׁל רַבִּי יִיבָא
הִזְקֵן זֶה יוֹבֵל. וְעַל כֵּן כְּתוּב כָּאֵן
מִכָּל מִלֵּאכְתּוֹ, שֶׁהַכֹּל יֵצֵא מִמֶּנּוּ.

מִשְׁקָה אֶת הַשְּׂבִיעִי. וְהָא כְּתוּב (ישעיה מ"ג)
מִמְזֶרֶח אָבִיא זֶרַעַךְ וְהָיִי חֵד מִנְהוֹן וּמִשְׁקָה
לִיָּה. אֲלֵא אִימָא הוּא מִשְׁקָה אֶת הַלֵּב וְהַלֵּב
מִשְׁקָה אַחֵר כֵּן כָּלָם. וּמָאִי נִיהוּ מִדָּה שְׂבִיעִית
הָיִי אוֹמֵר זֹ מִדַּת טוֹבוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא.

מָאִי טַעְמָא אָמַר אֶת שְׂבִתוֹתִי, וְלֹא אָמַר אֶת
שְׂבִתִּי. מִשְׁל לָמָּה הִדְבֵּר דּוּמָה, לְמַלְךְ
שֶׁהָיָה לוֹ כֵּלָּה נָאָה וְכָל שָׁבוּעַ וּשְׁבוּעַ מְזַמִּינָה
יוֹם אֶחָד לַהֲיוֹת עִמּוֹ. וְהַמְלִיךְ יֵשׁ לוֹ בָּנִים
נָאִים וְאַהֻבִים אָמַר לָהֶם הוֹאִיל וְכֵן שְׂמַחוּ
אַתֶּם גַּם כֵּן בְּיוֹם שְׂמִיחָתִי כִּי אֲנִי בְּשִׁלְכֶם אֲנִי
מִשְׁתַּדֵּל וְאַתֶּם גַּם כֵּן הִדְרִי אוֹתוֹ. וּמָאִי זְכוֹר
וְשִׁמּוֹר זְכוֹר לְזָכָר וְשִׁמּוֹר לְנִקְבָּה. מָאִי טַעְמָא
(ויקרא י"ט) וּמִקְדָּשֵׁי תִירָאוּ. שְׁמֵרוּ עֲצָמְכֶם
מִהֲרָהוֹר, כִּי מִקְדָּשֵׁי קָדוֹשׁ הוּא לָמָּה (ויקרא כ)
כִּי אֲנִי יְיָ מִקְדָּשְׁכֶם, אֲנִי בְּכָל צָד. ע"כ: (עד כאן
מִהֲהַשְׁמָטוֹת)

וַיְבָרֵךְ אֱלֹהִים בְּיוֹם הַשְּׂבִיעִי דָּא תּוֹרָה שְׂבַעֲל
פֶּה דְּאִיהוּ יוֹם שְׂבִיעִי, וְבִיָּה אֲשַׁתְּכָלֵל
עֲלָמָא דְּאִיהוּ קִיּוּמָא דְּכָלָא. מִלֵּאכְתּוֹ אֲשֶׁר
עָשָׂה וְלֹא כָּל מִלֵּאכְתּוֹ, דְּהָא תּוֹרָה שְׂבַעֲל פֶּה
אֲפִיק כָּלָא בְּתוֹקְפָא דְּכֶתֶב דְּנִפִּיק מִחֻכְמָתָא.
תֵּלַת זְמָנִין הָכָא בְּיוֹם הַשְּׂבִיעִי. וַיְבָרֵךְ אֱלֹהִים
בְּיוֹם הַשְּׂבִיעִי. וַיִּשְׁבּוֹת בְּיוֹם הַשְּׂבִיעִי. וַיְבָרֵךְ
אֱלֹהִים אֶת יוֹם הַשְּׂבִיעִי. הָא תֵּלַת. וַיְבָרֵךְ
אֱלֹהִים בְּיוֹם הַשְּׂבִיעִי, דָּא תּוֹרָה שְׂבַעֲל פֶּה,
דְּעָם יוֹם הַשְּׂבִיעִי דָּא אֲשַׁתְּכָלֵל עֲלָמָא כְּדָקָא
אָמְרֵן.

וַיִּשְׁבּוֹת בְּיוֹם הַשְּׂבִיעִי, דָּא יְסוֹדָא דְּעֲלָמָא.
בְּסִפְרָא דְּרַב יִיבָא סְבָא דָּא יוֹבֵלָא
וְעַל כֵּן כְּתוּב הָכָא מִכָּל מִלֵּאכְתּוֹ
דְּכָלָא נִפִּיק מִנֵּיהּ. וְאַנֵּן דָּא יְסוֹדָא